

УДК 342. 951: (355. 433:343. 326) (477)

Яна Віталіївна ГРІНЕНКО,

здобувач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки навчально-наукового інституту права Сумського державного університету

ПРОТИДІЯ ТЕРОРИЗМУ ЯК ОДНЕ ІЗ ПРІОРИТЕТНИХ ЗАВДАНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ

На тлі проведення Операції Об'єднаних Сил (далі – ООС) на Сході нашої держави все частіше стали виникати загрози терористичної спрямованості, що покликані дестабілізувати публічний порядок і безпеку та які завдають значної шкоди охоронюваним законом правам та свободам громадян.

Поширення діяльності радикальних релігійних, екстремістських та терористичних організацій практично у всіх регіонах світу привело до появи нової загрози міжнародній стабільності, безпеці і миру. Тероризм у його різних проявах – державному, регіональному, локальному став однією з найбільш небезпечних загроз безпеці людства на рубежі тисячоліть. Він являє собою складне суспільно-політичне явище, природа і сутність якого є предметом вивчення багатьох організацій практично усіх країн світу (1; 2).

Враховуючи міжнародні та національні загрози тероризму актуальності набирають питання активізації діяльності спеціальних органів державної влади, які покликані стати на захист державного суверенітету, національної безпеки та територіальної цілісності. Одним із таких суб'єктів Сектору безпеки і оборони України є Збройні Сили України (далі – ЗСУ).

Питання щодо протидії тероризму та боротьби з цим асоціальним явищем було і залишається предметом розгляду у наукових публікаціях О. М. Бандурки, Д. О. Беззубова, Н. П. Бортник, І. П. Голосніченка, В. Л. Грохольського, Є. В. Додіна, А. І. Долгової, В. В. Коваленка, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, В. А. Ліпкана, В. Л. Ортинського, В. Ф. Ущиповського, В. В. Чумака та ін. Актуальність цієї тези доповіді обумовлена подіями, які відбуваються у Україні.

У ст. 17 Конституції України зазначено, що захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу. Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України. Забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких

визначаються законом. Збройні Сили України та інші військові формування ніким не можуть бути використані для обмеження прав і свобод громадян або з метою повалення конституційного ладу, усунення органів влади чи перешкоджання їх діяльності (3). Тобто, можна стверджувати, що ЗСУ є суб'єктом забезпечення національної безпеки та протидії злочинності.

У свою чергу, відповідно до Закону України «Про Збройні Сили України» від 6 грудня 1991 року № 1934-XII, Збройні Сили України – це військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності. Збройні Сили України забезпечують стримування збройної агресії проти України та відсіч їй, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом (4). Таким чином наголосимо, що на сьогоднішній день перед ЗСУ як суб'єктом протидії злочинності одним із основних завдань є боротьба з тероризмом, що є зараз найактуальніше в умовах проведення операції об'єднаних сил.

Так, згідно із Указом Президента України № 53/2019 від 5 березня 2019 року Про Концепцію боротьби з тероризмом в Україні, пріоритетами боротьби з тероризмом є запобігання, виявлення та припинення терористичної діяльності, усунення та мінімізація її наслідків, антитерористичне забезпечення об'єктів можливого терористичного посягання, інформаційне, наукове та інше забезпечення боротьби з тероризмом, розвиток міжнародного співробітництва у відповідній сфері (5).

Відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 року № 638-IV, Міністерство оборони України, органи військового управління, з'єднання, військові частини і підрозділи Збройних Сил України забезпечують захист від терористичних посягань об'єктів та майна Збройних Сил України, зброї масового ураження, ракетної і стрілецької зброї, боєприпасів, вибухових та отруйних речовин, що перебувають у військових частинах або зберігаються у визначених місцях; організовують підготовку та застосування сил і засобів Сухопутних військ, Повітряних Сил, Військово-Морських Сил і Сил спеціальних операцій Збройних Сил України в разі вчинення терористичного акту у повітряному просторі, у територіальних водах України; беруть участь у проведенні антитерористичних операцій на військових об'єктах та в разі виникнення терористичних загроз безпеці держави із-за меж України; в разі залучення до проведення антитерористичної операції – забезпечують із застосуванням наявних сил та засобів виконання завдань щодо припинення діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних

організацій, організованих груп та злочинних організацій; беруть участь у затриманні осіб, а у випадках, коли їх дії реально загрожують життю та здоров'ю заручників, учасників антитерористичної операції або інших осіб – їх знешкоджують (6).

Отже, аналіз наведених нормативно-правових актів, що регулюють діяльність ЗСУ як суб'єкта протидії злочинності дає підстави констатувати, що завдання із протидії тероризму, залишається одним із найважливіших завдань ЗСУ. Оскільки протидія тероризму є необхідною умовою становлення правової держави європейського зразка. Разом із тим слід наголосити, що існуюча система правового регулювання зазначеної сфери не повною мірою відображає пануючі у сучасному суспільстві відносини, що наразі особливо у мовах проведення ООС потребують свого законодавчого врегулювання.

Список бібліографічних посилань:

1. U. S. / Army Special Operations Command: сайт. [http://www. users. aol. com/armysof. html](http://www.users.aol.com/armysof.html) (дата звернення: 30. 04. 2019).
2. Special Operations Forces in Operation Enduring Freedom: Background and Issues for Congress / Congressional Research Service. Report for Congress. Order Code RS21048. – October 15, 2001.
3. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: [https://zakon. rada. gov. ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80) (дата звернення: 30. 04. 2019).
4. Про Збройні Сили України: Закон України від 6 груд. 1991 р. № 1934-XII. URL: [https://zakon. rada. gov. ua/laws/show/1934-12](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12) (дата звернення: 30. 04. 2019).
5. Про Концепцію боротьби з тероризмом: Указ Президента України від 5 березня 2019 року № 53/2019. URL: [http://www. mbo. gov. ua/documents/493. html](http://www.mbo.gov.ua/documents/493.html) (дата звернення: 30. 04. 2019).
6. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV. URL: [https://zakon. rada. gov. ua/laws/show/638-15](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15) (дата звернення: 30. 04. 2019).